IMPACTUL CREDITELOR NEPERFORMANTE ASUPRA CALITĂŢII PORTOFOLIULUI DE CREDITE AL BĂNCII

Daniela LUPAȘCU

CZU: 336.71:336.77(478) daniela99lupascu@gmail.com

Lending is one of the most profitable activities of the banking sector. Currently, commercial banks in the Republic of Moldova place considerable emphasis on a well-established lending policy that can reduce the volume of non-performing loans and their impact on the quality of the loan portfolio. The quality of the loan portfolio is a main element in the risk analysis in the banks' lending activity.

În conformitate cu Legea privind activitatea băncilor, nr.202 din 06.10.2017, una dintre activitățile permise băncilor de a fi desfășurate este acordarea creditelor [1]. Pentru a acoperi pierderile în urma apariţiei riscurilor, generate de activitatea de creditare, şi pentru a-şi menţine stabilitatea, banca creează un fond special, numit fond de risc – pentru acoperirea pierderilor de credite. În acest scop, banca clasifică toate creditele eliberate de ea în 5 categorii mari, după expunerea lor la riscul de nerambursare:

- → categoria I (Credite Standarde) – nu există risc de credit (probabilitatea devalorizării creditului nu este mai mare de 0-2%);
- → categoria II (Credite Supravegheate) – există un risc de credit slab (există probabilitatea devalorizării creditului cu 3-5%);
- → categoria III (Credite Substandard) – există un risc de credit esenţial (există probabilitatea devalorizării creditului cu 6-30%);
- → categoria IV (Credite Dubioase) – există un risc de credit înalt (există probabilitatea devalorizării creditului cu 31-60%);
- → categoria V (Credite Compromise) – lipseşte probabilitatea rambursării creditului (există probabilitatea devalorizării creditului cu 61-100%) [2].

În baza prevederilor legislative, creditele sunt clasificate drept neperformante atunci când ratele de plată ale acestora înregistrează restanțe de 90 de zile sau mai mult. Conform Regulamentului BNM cu privire la clasificarea activelor şi angajamentelor condiţionale, credite neperformante sunt considerare creditele clasificate ca substandarde, dubioase şi compromise [2].

Cauzele apariţiei creditelor neperformante pot fi grupate ţinându-se cont de împrumutători (bănci), împrumutaţi (debitori), precum şi de acţiunea factorilor din exterior. În majoritatea cazurilor, un credit neperformant este determinat de mai mulţi factori decât de o singură cauză, iar acţiunea acestora nu poate fi influenţată, de multe ori, de către bancă. Depistarea cauzelor care provoacă credite neperformante şi sta-

bilirea unor măsuri adecvate de eliminare a acestor cauze depinde în mare măsură de modul de organizare şi de experienţa fiecărei bănci în activitatea de creditare. În cele ce urmează vom analiza structura portofoliului creditelor neperformante pe sectorul bancar al Republicii Moldova.

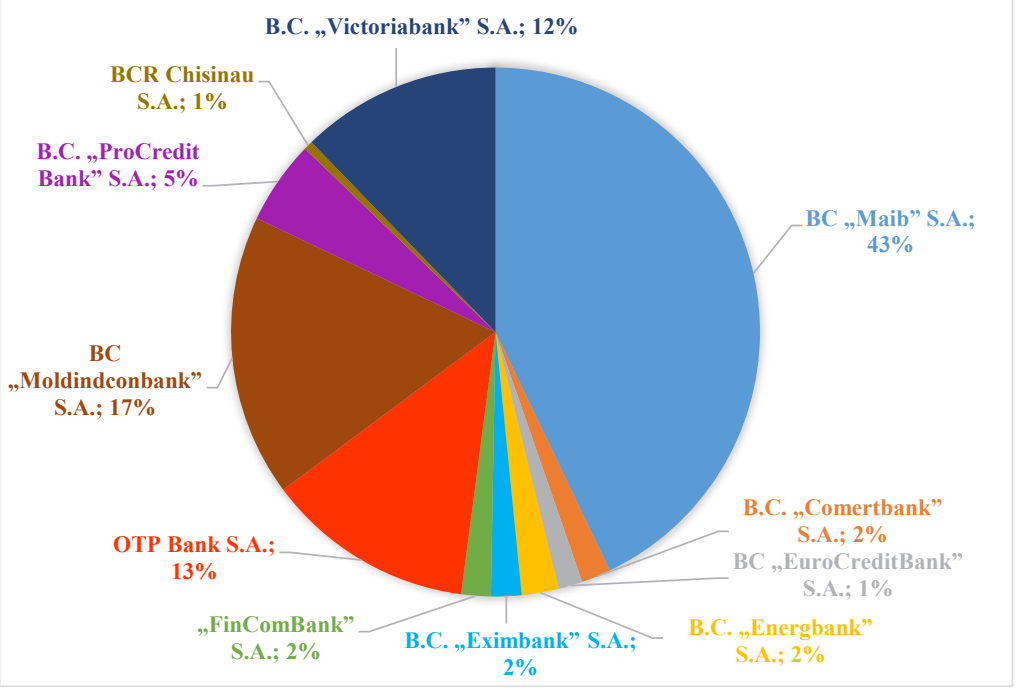

Fig.1. Structura portofoliului creditelor neperformante pe sectorul bancar al R.Moldova în anul 2022 (%)

Sursa: elaborată de către autor în baza Informatiei privind activitatea economico-financiară a băncilor din R.Moldova [3]

În baza datelor din Figura 1 concluzionăm că, din totalul creditelor neperformante înregistrate în sectorul bancar al RM, 43% sunt contractate de către BC „Maib” S.A., 17% sunt contractate de către BC „Moldindconbank” S.A., 13% sunt contractate de către OTP Bank S.A., 12% de către BC „Victoriabank” S.A., 5% de către BC „ProCreditBank” S.A. şi 10% de către celelalte bănci din sectorul bancar al R.Moldova. Prin urmare, cea mai mare pondere din totalul creditelor neperformante din sectorul bancar îi revine BC „Maib” S.A., iar cea mai mică pondere îi revine BC „EuroCreditBank” S.A. şi BCR Chişinău S.A. Calitatea portofoliului de credite al BC „Maib” S.A. a fost evaluată în baza coeficienților prezentați în următorul tabel.

Tabel

Evoluția coeficienților de evaluare a calității portofoliului de credite al BC „Maib" S.A.

Coeficientul de evaluare	Unitatea de măsură	2020	2021	2022
Fondul de risc/ Portofoliul de credite	%	8,88	8,28	7,53
Credite performante/ Portofoliul de credite	%	94,99	93,13	92,57
Credite neperformante/ Portofoliul de credite	%	5,01	6,87	7,43
Credite neperformante/ CNT	%	22,61	30,20	31,38
Credite neperformante/ Active Totale	%	2,57	3,63	3,96
Credite expirate/ Portofoliul de credite	%	3,58	2,31	2,52
Pierderile la credite/ Portofoliul de credite	%	6,65	6,14	6,29

Sursa: elaborat de către autor în baza Informatiei privind activitatea economico-financiară a BC „Maib" S.A. și a bilanțului contabil la situatia 31.12.2020-31.12.2022

În baza datelor prezentate în tabel concluzionăm faptul că toți indicatorii se încadrează în normativul stability; prin urmare, portofoliul creditar al BC „Maib" S.A. este unul neriscant. Analizând calitatea portofoliului de credite în funcție de risc, observăm că fondul de risc a înregistrat o valoare mai mică decât normativul stabilit de 15% pe tot parcursul anilor 2020-2022. Totodată, mărimea acestui coeficient a avut o tendință de scădere pe parcursul perioadei analizate, ceea ce denotă faptul că BC „Maib" S.A. își gestionează riscul de credit în mod efficient, iar nivelul de risc este unul acceptabil. De asemnea, pe parcursul anilor 2020-2022 portofoliul de credite a înregistrat o structură relativ constantă. În anul 2021, comparativ cu anul 2020, creditele performante au scăzut cu 1,86%, iar în anul 2022, față de anul 2021, au scăzut cu 0,56%. Scăderea creditelor performante a determinat creșterea creditelor neperformante. Această situație a fost determinată de situația economico-financiară înregistrată la nivel de țară pe parcursul perioadei analizate, și anume – creșterea inflației generată de situația pandemică și războiul din Ucraina, factori care au condus la scăderea capacității de plată a debitorilor și la înregistrarea restanțelor la creditele contractate de către clienții băncii.

Calitatea portofoliului de credite din anul acesta influențează invers proporțional calitatea imaginii băncii din anul viitor. Și anume, la creșterea volumului de credite neperformante în total credite cu un punct procentual înregistrată anul trecut, imaginea băncii în fața creditorilor și acționarilor existenți și potențiali va înregistra o diminuare de 0,511 puncte procentuale în anul curent. Și invers, dacă calitatea portofoliului de credite crește, adică se reduce volumul creditelor neperformante, se va urmări o creștere a imaginii bancare în rândul acționarilor și creditorilor.

Prin urmare, calitatea portofoliului de credite este un idicator foarte important pentru băncile comerciale, deoarece acesta permite formarea unei imagini clare privind nivelul la care se desfășoară procesul de creditare în cadrul unei bănci.

Se propun următoarele recomandări în scopul micşorării ratei creditelor neperformante: revizuirea şi menţinerea structurii optime a portofoliului de credite, precum şi urmărirea destinației de utilizare a creditelor; realizarea unei baze normative bine stabilite atât la nivel de bancă, cât și la nivel de țară, implementarea unei politici de creditare care ar pune accent pe calitatea creditelor acordate şi nu pe cantitatea acestora; introducerea unui coeficient obligatoriu al riscului de credit cu elaborarea valorilor-limită ale acestuia la creditarea anumitor ramuri ale economiei naţionale şi diversificarea portofoliului pe ramuri de creditare, și anume – diversificarea pe solicitanți și pe termenele acordate în vederea reducerii nivelului riscului de credit.

Referinţe:

1. Legea privind activitatea băncilor, nr.202 din 06.10.2017 În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 2017, nr. 434-439, art.727.
2. Regulamentul cu privire la clasificarea activelor şi angajamentelor condiţionale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei, nr.231 din 27.10.2011 În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2011, nr.216 – 221.
3. Informația privind activitatea economico-financiară a băncilor din R.Moldova Disponibil: https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/drsb/DRSB1.xhtml?id=0&lang=ro.

Recomandat
***Mihai GÎRLEA**, dr., conf. univ.*